

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

A kir. herceg fohásza.

Magyarul érezte. Magyarul írta le

Debrecen, augusztus 10.

A bécsi fejedelmi ház rózsafájáról leginkább csak a tüske a miénk. A „császári tüzhely“ kedvenc porontyai, az osztrák-név fogalom alatt értett „népesoportok“ szedegetik le a rózsát, meddiglen szolgálilag hódolnak uroknak, parancsolójuknak.

A szegény magyarnak századok óta alig került szószólója odafent! Rózsabimbó bokréta helyett tüskés galyakat vertek orcánkba, szívünkbe, melyeknek vérző sebei sohasem hegedhetnek be...

Minekünk azért meg kell becsülnünk azt, ki ama felséges uralkodó családból résztvevőleg, szeretettel hajol le hozzánk és balzsamot tapasztat vérző sebeinkre. A sokat emlegetett József nádor családjának tagjaitól már század év óta tapasztaljuk ezt a jóleső, vigasztaló gyöngédséget. A Habsburgok fényes házából ezen ágnak a bölcsőjét ringatták magyar dajkák. Ezen ágnak koporsói pihennek a magyar földön. Eletüket is közöttünk élték, éltek! Osztoztak örömeinkben, a csapásokban! Mivel anyanyelvünket gyermekkoruktól beszélték, meg is értették, meg is szerették, meg is becsülték a magyart. Bizalmasaik kö-

zött mindég „magyarnak“ vallották magokat s hogy olykor rózsában is volt részünk, nagyban köszönhetjük az ő jóindulatjoknak.

Mostan József királyi herceg a feje a Habsburgok „magyar ágának“. Nagyapjának, apjának a nyomdokain halad ez a fejedelmi férfiú is! Akinek az érzületét, hozzánk érzett indulatát kedvesen jellemzik a következő kinyilatkoztatásai.

*

A Heves vármegyében tartott katonai gyakorlatoknak József királyi herceg volt a vezetője, aki a gyakorlatok idején Parádon, Károlyi Mihály gróf sasvári kastélyában lakott.

József királyi herceg távozásakor a kastély vendégeknyvébe ezeket a sorokat írta:

„Mint sas a legmagasabb bércen, úgy én is a Saskó sziklormán pihentetem ki a harcban s a nyári hőség tikkadt nap-sugaraitól fáradt tagjaimat; hűs szellő üde csókjaitól s balzsamos lehelletétől fölfrissítve, a titokzatosan sutogó erdők föl-séges magányában ujerőt gyűjtve — *édes hazám* isteni szépségén barangolt a Tatra havas bércseitől elbűvölt tekintetem, szelíd dombos vidéken át az Alföld aranyos kalászokkal hullámzó rónáin — tova a Tjszáig s azontul a végtelenbe. És lelkemből

fohászt gerjeszte e nagy, e beláthatatlan szépség! Fohászt, imát: „*Isten áld meg e szép hazát s derék népét!*“ Hálával gondoltam arra, kinek szives vendégszeretete lehetővé tette, hogy Sasvárt néhány felejthetetlen percet töltöttem. Sasvár, 1909 július 29-én. *József főherceg*“.

*

Királyi hercegünk eme nemes lélekből fakadt „fohását“ bizonyára megilletődéssel olvassák a magyarok. Vajha, honnét a hatalom származik, a bécsi öreg „*Sasváriban*“ is megértenék, méltányolnák ezt a fohászt! S minekünk ne rendkívüli eseményként kellene felemlengetni a Habsburg-ház egyik nemes tagjának irántunk tanusított jobbindulatát?

Palotákat építenek a közösügyes intézményeknek.

Bécsből következő érdekes levelet írták:

Bécs, augusztus 9.

Két új palotát építenek most Bécsben. Két kimondott politikai palotát, melyek ha felépültek, az osztrák perfidiának lesznek örök időkre szóló tanubizonyosságai. Az egyik palota a közös pénzügyminiszteriumé, a másik az osztrák-magyar banké.

Kimondottan politikai paloták ezek, amelyeknek felépítése nemcsak jogos törekvéseink meggátolását jelenti, hanem egyúttal a magyar nemzet lekicsinylését, semmibevevését.

Magános sir a temető árkában.

Írta: Móríc Pál.

Sáji vézna emberke volt. Olyan volt areszinére, mint az éretlen vadkörte. Barnaszemű szép zsidóasszony volt a felesége. Barna szeméből Kelet tüze villogott kifelé... Még azok a selymes haju szép lánygyermekai is Sájinak?

Sáji, talán éppen kedvesei miatt adta fejét a hitközségtől kárhóztatott életre?

*

Mert miket is művelt az a Sáji? Borotváltatta a szakállát is. Még pedig valóságos acélborotvával. Füle mellől is nyiratta a kunkorgós fürtöt. Kivetkőzött a sábesznapi gunyából is. Lelkifurdalás nélkül koszpitolta a hajdu urak viseltes, zsinóros ruháit.

O, az a Sáji! Azt sem igen firtatta, voltaképpen kóser az a marhahús, tyukhús, libahús? Sőt nem alaptalanul gyanúsították, hogy a disznósódat, kolbászt, füstölt oldalast, de még a szalonnát sem veti meg.

Midőn pedig péntek este következett, Sájit ugyan hiába várták a rideg, hideg, de a hitbuzgók előtt mégis ragyogó fényesnek tetsző zsinagógába. Sáji olyankor is a hajdu urak között forgolódott.

— Halod, Sáji?
— Hallom.

— Holnap kocsiba fogatok. ■
— Kérem szépen.
— Bemehetnél Debrecenbe?
— Könyörgöm aláson?
— Hozhatnál Debrecenből egy kocsi-derék hemmihummit...
— Megyek! Azonnal indulok, kedves jó nemzeti uram.
— Nono!... Csak holnap, majd csak holnap Sájikám.

*

Megbízásainak teljesítésében nemhogy a szent szombati nap, de még a zivataros tél sem tartotta vissza Sájit.

Szemes uramnak, a bozontos bajszu hajdu fuvarosnak orrahegye sem igen látszott ki a juhászbundából, pedig lehetséges vas-kos, darab orra volt.

Még messze van a viradat.

A havas pusztán sötét állati alakok bukkantak elő. Semes gazda a löcsőre akasztott vasvila után kapkodott. Vonyításokról, kullogó járásokról farkasoknak ítélte a távolban somfordáló alakokat.

Toporogtak a lovak. Az izzadság kiverete testöket. Vastag csurakjában is borzongott, reszketett Sáji...

... Egy utszéli tanyaház ablakából mécsvilág fény csillant feljök és a komondorok vakogására széledeztek el a farkasok.

*

Sáji vékony pénzü emberke volt. Meddig erővel bírta, hiven eljárt az urak parancsában. Hajnalokig leste kívánságait, midőn a „nagy fogadóban“ mulatoztak. Mert Sáji mindent szállított. A kikapi menyecskeket is ősmerte...

Névnapok alkalmával, családi összejöve telekkor Sáji volt a pincemester. A gyertyatartók mellé koppantóról gondoskodott. Szivar, pipagyújtószertül „fidibuszt“ hajtogatott a serlegekbe.

A bálakban meg narancsos, citromos, füzérfügés, esemegecukros kosarával kedveskedett Sáji, mert ha az uraknak kellett szolgálni, százféléképpen is hasznos volt Sáji. De, mennél inkább kedvelték a hajdu urak, — vérei, a szakállas falusi zsidó emberek, annál inkább huzódoztak Sájitól.

— Fő az egészség! — ez volt a kedvenc szavajárása Sájinak. Édeskeveset törődött a szent emberek haragjával. — Tekintetes uram...

— No, mi az Sáji barátom?
— Tekintetes uram! Ugy-e bizony nagy az én igazságom?

— Hogyan érted ezt, Sáji!
— Tekintetes uram! Hisz' a családomat, az én szép kis lánykáimat nem táplálhatom imádsággal. Ezeknek ruha kell! Ezeknek kenyér kell. Ezeknek hajlék kell... Az én fa-

Az Osztrák-Magyar Bank.

De vegyük sorjába a dolgokat. Elkéseredett harc folyik Magyarországon az önálló magyar nemzeti bankért. Polikusaink legjobbjai, azok, akik mindig becsülettel állottak meg helyüket, akiket soha semmiel, sem állásokkal, sem címekkel, sem pénzzel nem lehetett meggyőződsüktől eltéríteni, politikai létezésüket, egyéni presztizsüket kötötték az önálló magyar bank felállításához.

Szóval harc van az országban. Elkéseredett harc avégből, hogy, vajjon az osztrák-magyar banknak szabadalma 1910 en tud is fentartassék-e vagy sem. Küzdelem van avégből, hogy meghagyassék-e az osztrák érdekeket szolgáló közös bank, vagy helyébe két bank, a külön magyar és a külön osztrák bank álltassék-e fel. És a közös bank Bécsben közös, tehát magyar pénzen is palotát épít magának. Palotát a mi pénzünkön akkor, mikor azért küzdünk, hogy a mi pénzünket többé ne használhassa fel az osztrák érdekek istápolására, hanem magunk lehessünk pénzügyi érdekeink intézői.

A közös pénzügy-minisztérium.

A másik palota a közös pénzügyminisztérium palotája. Nem esekélyebb perfidia, de tán még az elsőnél is nagyobb. A magyar delegációk évtizedek óta halogatos szóval követelték, hogy a közös pénzügyminisztérium székhelye Budapestre helyeztessek át. Még annak idején Kossuth Ferenc, később Holló Lajos, Batthyányi Tivadár, sőt még Barabás ur is határozottan kívánták, hogy a közös pénzügyminisztérium új palotáját Budapesten építsék fel. — Az előző pénzügyminiszterek csak beszélték, hogy így meg úgy lehet az ügyről csevegni. Burián pénzügyminiszter azonban a delegáció idejében is határozottan kijelentette, hogy a közös pénzügyminisztériumnak Budapesten való felépítése tervbe van véve.

És most a közös pénzügyminisztérium is palotát épít Nem Budapesten, — Bécsben a császári székhelyen.

A nemzet vezérei azonban bizonyosan talpon állanak. Érvényt szereznek a nemzet követeléseinek és akkor a palotákra nem lesz szükség.

EGYHÁZ, ISKOLA.

— A hajdusági tanoncoktatás szakfelügyelője. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sztankay Farkas debreceni állami ipari szakiskolai igazgatót a hajdu-, sza-

gyos kemencémet sem a Bórek szomszédék szalmájával fűtöm be.

Haj, jaj! A kis Sári családjáért állott az urak szolgálatába. Bárlan a szent emberek úgy tekintették, mint valami belpoklost.

Némelyik még a földre is kiköpött. Fejét félrefordította, midőn szemközt találkozott Sájjal.

Azoknak a rezegős szakállu véneknek az ítélkezését, gyűlölködését nem enyhítette még a halál sem.

Midőn Sári meghalt, ezek a vének a temető árkába hantoltatták el a gyalulatlan deszkakoporsót, melyben a halotti lepedőbe takart szegény Sári porhatag teste nyugtázkodott.

Magános sírját a temető árkában ásták meg! A temető árkában, hol tavaszi olvadás-kor a földárja is felfakad és kecskebéka kurtytol az árokparton...

Mindazonáltal erősen hiszem én! Bár a zánási szent emberek holtáiglan kárhoztatták Sári! Bár még a sírját is gyalázat helyévé alacsonyították! Hiszem, én hiszem! Ódafent aligha ítélkeznek tulszigoruan szegény Sári zsidó számos tudvánlvó földi gyarlóságairól?

bölcs- és szatmármegyei összes iparos tanonciskolákra folyó év szeptember hó 1-től kezdve (az 1911—12. tanév végéig) a szakfelügyelői teendővel megbízta.

Hajdúvármegye a mult hóban.

Rosszak a munkásviszonyok.

Debrecen, augusztus 10.

Országszerte nagy a panasz az ideai rossz termés miatt, amely hatását mindenféle téren éreztette már is. Különösen a szegényebb nép, amely a nyári időszakban keresi meg az egész esztendőre való kenyeret, érzi nyomasztó hatását a rossz termésnek, mert nem volt munka s így elesett a keresettől. Ezen súlyos csapásnak a még súlyosabb következménye az, hogy amíg más esztendőben száz és száz dolgos kéz foglalatokodhatott a takarásnál, addig az idén nagyon sok munkás maradt kenyér nélkül. — Százakra megy azoknak száma, akik munkát nem kapván, a legnagyobb inségnek néznek elébe. Erőtéljes munkabíró emberek, családapik maradtak kenyér nélkül Hajdúvármegyében a rossz termés miatt.

Ezen állapotok eredményezik természetesen azt, hogy a szegény ember szülőföldjét elhagyva, kénytelen jobb hazát keresni, mert dolgozni szeret és akar s azt hiszi, hogy más hazában becsület-s munkával képes fenntartani magát és családját.

Ezen szomorú állapotok csökkentésére és javítására mindent el kell követniök az illetékes tényezőknél, mintahogy ezt megtette már Hajdúvármegye alispánja. Kovács Gyula alispán felterjesztést tett a szomorú állapotokról a földművelésügyi miniszternek, kérve, hogy segítsen a nyomorba jutott népen. Ezenkívül a kereskedelmi miniszterhez is tett előterjesztést a nép érdekeit szíven viselő alispán, aki az inségre való tekintettel több tervbe vett törvényhatósági utnak kiépítését kéri elrendelni.

Az bizonyos, hogy a nyomorgó emberek feltétlenül segít ne ez az állami foglalatokodás. Ha tölre valót nem is szerezhetnek ott a munkások, legalább a késő őszig jutnak állandóan valami kenyérekeregethez.

Az alispán ezen intézkedéseit tudatta ma a közigazgatási bizottsággal, melynek üléséről tudósítónk a következőleg számol be:

Az ülésen Wessprémy Zoltán főispán elnökölt. Jelen voltak: Kovács Gyula alispán, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, Tóth Mihály, Ereseli Gyula aljegyző, Péntes Sándor árvaszéki elnök, dr. Losonezy Almos főorvos, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Soproni Károly pénzügyi tanácsos, dr. Padrahi Sándor, dr. Major Gyula, dr. Nagy Sándor, Kemmerling János, dr. Loóg Béla, Balogh Sándor.

Kovács Gyula alispán jelentése szerint július havában a közbiztonsági viszonyok, kisebb jelentőségű lopásokkal leszámítva, általában véve, jók voltak.

Majd jelenti az alispán, hogy a vármegye területén az aratási munka teljesen befejezést nyert. A eséplés is rövidesen be fog fejezteni. Az eredmény igen szomorú, mert a termés átlag 2 mm. ra tehető. A már megelőzőleg is rossz terméskilátás eredményezte aztán azt az állapotot, hogy a vármegye területén ez évben mintegy 5—600 ember maradt aratási munka nélkül olyan, aki rendszeren aratással szokott foglalkozni. E munkások nagy nélkülözésnek néznek elébe. Némileg segít rajtuk az a körülmény, hogy a Debrecen—tokaji közut építése rövidesen megkezdődik. A nyomorúság enyhítése miatt Kovács Gyula alispán felterjesztést tett a földművelési és kereskedelmi miniszterhez,

hogy rendelje el a Debrecen—egri törv. hat. utnak még ez évben leendő kiépítését, ilyenformán aztán a tél beálltaig több száz munkás juthatna keresethez.

A kivándorlás.

A kivándorlási ügy nem szünetelt. A mult hóban 11 utlevelet kértek. Kiadtak 6 utlevelet, melyek közül 4-nél az uticél kivándorlás. A mult év június havában is 4 kivándorló volt.

A adózás.

A pénzügyigazgató jelentése szerint az adózás a következő volt a mult hóban.

Befolyt állami adóban 65747 K, hadmentességi díjban 868 K, bélyegjövődékben 75371 K, jogilletékben 40696 K, dohányjövődékben (a város fogyasztásával együtt) 179367 K, fogyasztási és italadóban 22374 K.

A pénzügyigazgató a miniszter felhatalmazása alapján 12 esetben adott fizetési halasztást. Megjegyezhető még, hogy a mult évben júliusban 8747 koronával volt kedvezőbb az egyenes adó befizetése. Hogy nem képes a lakosság adóját fizetni, ez is csak a súlyosbodott viszonyokra vet világot.

Az egészségügy.

Losonezy Almos dr. t. főorvos Hajdúvármegye közegészségügyéről tett jelentést. E szerint az állapot nem monható kedvezőnek. A születések száma aránytalan, a halálozás túlmagas s így a szaporulat csekély. Az uralkodó kórok a hurutos bántalmak voltak. A gyermekeknél a bélbaj okozott sok halálesetet. A vörheny 7 köz-égben mutatkozott. A kanyaró megszűnt Nánáson, Nádudvaron és Szoboszlón, ellenben Kabán és Hadházon fellépett. A veszett eb Püspökkladányban 2, Dorogon 1 embert harapott meg. Rendkívüli halálok 7 ember életét kívánta. Ongyilkosság hét volt. A népesedési mozgalom a következő: Született a vármegye területén 577 gyermek, meghalt 396 ember, a szaporulat 165.

A balkáni tüzfészek.

A török-görög viszály.

Görögország válaszjegyzéke.

Páris, augusztus 10. A Havas-ügynökség jelenti Athénből: Görögország válasza a török jegyzékre, melyet ma délután nyújtottak át a török követnek, tiltakozik Törökország panaszai ellen és kijelenti, hogy Görögországot mindig az a cél vezette, hogy a barátságos viszonyt Törökországgal fentartsa. Ez emlékeztet a törökországi görög elemek lelkesedésére az új rezsim iránt, ami annak bizonyítéka, hogy Görögország távol áll azon agyrémtől, melyeket neki imputálnak. Görögország mindent meg akar tenni a krétai kérdés békés elintézése érdekében. Görögország loyális és őszinte volt. Mivel különben Kréta a hatalmak kezében van, Görögország a megoldást csakis ezeknek engedheti át. — Nines az az annexió mozgalomba belekeverve és mindig korrekt és loyális magatartást fog tanusítani. Azt hiszik, hogy e nyilatkozatok el fogják oszlatni a félreértéseket és hozzá fog járulni ahhoz, hogy a két állam között mindkettőjük javára békés és loyális viszony fog létrejönni.

A hatalmak és a viszály.

Köln, augusztus 10. A Kölnische Zeitung berlini távirata megeáfolja a Temps azon hírét, mely szerint a berlini kormány helyteleníti Törökország magatartását. Németország Konstantinápolyban és Athénben e. yaránt békés politikát ajánlott, de ezen nem ment túl. Valótlan az, hogy Németországnak a védőhatalmakkal együttesen teendő lépése van tervbe véve. Ily együttes lépés nem történt és nines is tervbe véve. Németország és Ausztria-Magyarország saját elhatározásukból mindent el fognak követni a béke érdekében.

Frankfurt, augusztus 10. Mint a Frankfurter Zeitungnak Konstantinápolyból jelenti, azok a nagykövetek, melyek tegnap a nagyvezírnél közbenjártak a béke érdekében, biztosították, hogy a portának ninesenek háborus szándékai, csak elégtételt kér, hogy a felizgatott lakosságot megnyugtassa.

Amerikában halálra- ítélt magyarok.

Debrecen, augusztus 10.

Érdekes, de elszomorító hírt ad alevelandi „Szabadság” című magyar napilap most ideérkezett száma.

Reverendás embervadász címmel megírja a szerencsétlen Vass György honfitársnak az esetét, kit feleségének megöléséért halálra ítélték és a napokban fognak a villamos székbe ültetni, nagy, nagy bűnét megtorlandó a földi igazságszolgáltatás nevében.

A „Szabadság” közlése szerint, az illetékes perth-amboyi plébános kijelentette, hogy ez a szerencsétlen Vass György nem érdemi meg, hogy villamos szék helyett, vagyis kivégzés helyett életfogytiglani börtönnel büntetessék rettenetes bűnéért. Grósz Ferenc magyar plébános állítólag azt is kijelentette, hogy maga Vass György is úgy nyilatkozott, hogy nem kéri pörének újabb felvételét, mert inkább elszenvédi a halált, sem hogy sokáig szenvedjen még gyilkos bizonytalanságban, újra felveendő pörének kimenetelét lesván, — és tiltakozott Grósz plébános az ellen is, hogy Hámorszky Pál és Kacziány Géza dr. református lelkészek Vass György megkegyelmezése érdekében New-Jersey állam kormányzójánál lépéseket tegyenek, mert Vass György katolikus és ő — Grósz plébános — mielőbb az utolsó kenetben akarja részesíteni.

Most az Amerikai Magyar Szövetség vette kezébe az ügyet, a halálbüntetésnek kegyelmi uton való megváltoztatása érdekében indítva nagy apparátussal mozgalmat. Még nem bizonyos, hogy mi lesz, — de az bizonyos, hogy ma július 28-án még életben van Vass György, kinek kivégzése tegnapi volt kintüze.

Közben a szeretet jegyében veszekeszenek a papok: azok, akik az igaz ügyet szolgálják, mert emberről és mert — magyarról van szó és azok, akiknek legfőbb gondja, hogy az ő segítségükkel és ne épen csak annyi meg annyi Volt-árammal mehesse utolsó útjára egy szerencsétlen, valóban nagy bűnös.

Közben egy másik börtönben, a norristowni (Pennsylvania államban) börtönben egy másik szerencsétlen honfitársunk is rettenetes halálfélelem között lesi a — kegyelmet. Szabó István, akit Bódits Mihály meggyilkolásáért ítélték halálra. Holnapra van kintüze a kivégzés, de a halálraítélt még nagyban reménykedik, hogy az utolsó perében megjön részére a várva-várt kegyelem.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

UJDONSÁGOK.

Az elfelejtett sir.

A fűvészkertben eltemetett orosz tábornok.

Kapcsolatosan a debreceni csatával, a debreceni csatában elhullott magyar- és orosz vitézeknek a temetőjével, felemlítettük a kollegiumi fűvészkert egyik érdekességét, a fűvészkertben eltemetett orosz tábornok jeltelen sirját.

Felvetettük, hogy talán ma még a régibb emberek emlékezése szerint meglehetne találni és határozni e katonai sirt.

Felemlítettük, hogy ezután a már megjelölt sirhelyet vagy szerény emlékoszlop állításával biztosíthat-

nánk a mulandóság ellen! vagy a hamvakat az ugynevezett „honvédtemetőbe”, a porladozó bajtársak mellett temethetnénk el.

Magunkat becsülnénk meg ezzel! A lapok útján a külföld, az orosz konzulátus értesítésével a névtelen sirba temetett orosz törzstiszt honfitársai is — az esetleges gyászünnep kapcsán — tudomást vennének kegyeletes eljárásunkról! Amely a külföldi sajtóba csempészet pánszláv rágalomokkal szemben nemességét bizonyítaná annak a népnek, mely még az „ellenségeit” is annyira tudja becsülni.

Ezek után pedig felkérjük mindazokat, akik a fűvészkertben eltemetett orosz törzstisztról, sirjáról bármely adatokat tudnak, közöljék szerkesztőségünkkel! Szívesen hozzuk nyilvánosságra azokat.

Bővítik a hortobágyi csárdát.

Az érdekes multu öreg épület.

E napokban irtuk meg, hogy a nagy hortobágyi pusztaság érdekes multu öreg épületének, a hortobágyi csárdának kibővítését javasolta a városi egyik albizottság. Tekintettel arra, hogy a délibábos pusztát látogatóinak forgalma évről-évre emelkedik s művészek, vadászurak, hazai és külföldi érdeklődők gyakran huzamosabb időt is kint töltenek, a felvetett kibővítési terv helyeseltető.

Azonban a kényelmi szempontok mellett ügyelni kell majd arra is, hogy az érdekes multu öreg épületnek a pusztavilágával egyező összhangját ne zavarja meg a hozzáépítés. Hiszen a hortobágyi csárda a maga boltozatos hidjával, magyaros udvarház jellegével, boltíves szobáival méltóságosan uralja a pusztát! maga is érdekes látványossága a pusztai világnak.

Műdön boltívei alatt időzik az ember, az ablakon át becsillanó éjszakai holdfényénél az elmúlt időknek nagy hangulataival telik meg a lélek... A zivatar szárnyán mintha szilaj fekete lovak, szilaj fekete betyárok dobogó kísértet csapatja vágatna keresztül jövet a Nagyhortobágy hidjáról? Zivataros éjszakán idegizgató hangon beszél, mesél az ősi pusztáról... Azért is csak maradjunk meg a gyertyatartóknál, gyertyavilágításnál. Legalább innét ne pusztítsuk az elmúlt ősidők fogyatkozó hangulatát, álomképeit! Sőt a majdani berendezésnél arra kell törekedni, hogy magyaros berendezéssel tegyük vonzóbbá, eredetibbé az érdekes multu öreg épületnek a boltíves szobáit...

Ami pedig ennek az öreg csárdának a történetét illeti, bár a multját illetőleg, bár a jelenlegi szorgalmasabb, kulturával inkább átmázolt életéből, adatokat, leírásokat örömmel fogadunk el, sőt közelebb — izelítőül — mi is közreadunk egyet-egyét.

— **Uj vonatjáratok a böszörményi vonalon.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága mai üléséből kifolyólag feliratot intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a debrecen—h.-nánási vonalon egy új személyszállító vonatjáratot vezessen be. A bizottság eljárása dícsérendő s az nagy örömet keltett az utazó közönség körében.

— **Bajok a szolnoki Tisza-híd miatt.** Ismeretes, hogy a tavaszi nagy áradások elpusztították a szolnoki fahidat, — miáltal a

szolnoki kereskedők és iparosok igen érzékeny veszteségeket szenvedtek. Az elpusztult hidat a vármegye kompjاراتokkal helyettesíti, ez a közlekedési eszköz azonban nem képes a forgalmat akadálytalanul lebonyolítani, úgy hogy a vármegye egy nagy vidéknek közönsége van Szolnoktól elzárva s a szolnoki iparosokra ugyszólván lehetetlenné téve, hogy a szokásos módon a vidék vásárait látogathassák. A gyűlésen Volentik János, az ipartestület alelnöke elnökölt, előadóként Szenes Adólf, a Kereskedelmi Társulat elnöke és Bálint Hugó lapszerkesztő, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület titkára szerepelt, akiknek javaslatára elhatározta a nagygyűlés, hogy a pénzügyi kormánytól 40 százalékos adóleengedést kérnek s a kereskedelmi és pénzügyi minisztereknél monstre deputációval fognak tisztelegni, arra kérvén őket, hogy a tervezett új vashíd építéséhez még ez évben hozzákezdjenek. — A gyűlésen elkeseredett hangon tárgyalták az érdekeltek a mai sulyos állapotot s elhatározták azt is, hogy Nagy Emilt, a kerület képviselőjét is felkérjük, hogy ügyüket az illetékes tényezőknél hathatós befolyásával támogatassa.

— **Alsójózsa—Józsa—Hajdúszentgyörgy.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén, Latinovics Mihály műszaki tanács azt indítványozta, hogy irjanak fel a kormányhoz Alsó-józsa község nevének Józsa—Hajdúszentgyörgyre való változtatása iránt. A bizottság az indítványt elfogadta azon indokból, mivel Alsó- és Felső-Józsa községek hasonló nevüknél fogva sok bonyodalomnak voltak okai. A közönség bizonyára örömmel fogja venni a hírt, melynek megvalósulása nagy előnyökkel fog járni.

— **Nyári zápor.** Tegnap délben még hevesen tűzött a nap, az óriási hőségtől olvadozott az aszfalt, mikor egyszerre csak fekete felhők vonták be a láthatárt és hatalmas zápor keletkezett. Mennydörgés, villámcsikázás hasította gyors egymásutánban át, meg át a levegőt. A hirtelen keletkezett heves záport aztán jótékony eső váltotta fel, mely felüdtette az egész természetet, elűzte a tűrhetlenné vált forróságot. Ez a kis jótétemény bizony rájut különösen a szegény városi emberre.

— **Az utszélről.** Elnézem a vadszőlő leveleit, az összefutott vesszők zöld pompájában már sárgult levelek tünekeznek fel!

Sárba taposott sárga levelek jelezik az éa életem ösvényeit is.

Hulljatok, sárguljatok vadszőlő levelek! Temessétek el a tavasznak, nyárnak, az ifjúnak megannyi merész álmait.

Ez a hangulatom most beleillik a szomszédos Boeska szőlőskert méla csöndjébe, hervadt ligetjébe.

— Ez az én szőlőskertem, pajtám! — mutatta be a kies birtokát. Ott az erdő mellett Mihalovics Jenő a népszerű debreceni gyógyszerész.

— Kedves hely! — feleltem vissza én, az alul nem irott.

— Ezelőtt mindig itt nyaraltunk! De most már kedvem sinesen kitekinteni! — mondotta a mi népszerű gyógyszerészünk.

Kérdőleg néztem reá.

Mihalovics rámutatott a letarolt, a szüret előtt letarolt szőlősorokra, gyümölestelenül hervadozó szőlőtőkékre... Azután szóvalani bandukoltunk az erdőmenti ösvényen tovább, tovább.

— Hál' Istennek még tavalyról maradt elég borunk! — így vigasztalta a gyógyszerész a bus vándort.

Aki pedig ezt nem hiszi alul nem irott-nak, vegye nyakába a lábát! Keress fel, fe-

dezza fel a „nagy Boeszkai-kertet”, amelyet a jövő-menők elöl a debreceni-nyiregyházi „vonat” mellett fekvő „kis Boeszkai-kert” fái, tőkái, pajtái rejtegetnek el... Meggyőződhetik, ha nem lesz termés ez „idényben”, szüreti kedvű vidám magyarok és jóbor kerülnek még mindig a — nagy Boeszkai-kertben!

Erről a nagy Boeszkai-kerttről közelebb részletes jelentést fogok közreadni, ha kihevertem a futóbatyár nyári nyavalyát. Mert a hajdusági földtekén ez a lehető legkedvesebb, legérdekesebb hely! Tul a híres „Dugócsárdán” zavartalanul uralkodik az „egyenlőség és testvériség”.

„Gulyás” szomszédja a „Király”-nak. Sőt talán még komások is? A kuruc „székely” Dessesnek „Oláh” lakik a háztulvaló végén! Ráadásul még Reintz „basával” is megértik egymást.

Motesiczky „papának” meg, hogy ne felejtse a felvidékre beszármazott „angliuszót”, egy született Asbóth eme kertészbéli „kamerádja”.

Am, a férfiak hagyják! Hanem az a bokrétára tehető sok bájos asszony, kis-asszony! ..

Pálffy Jóska hírlapgyártó eszem! Hegyezze csak kend a ludtollat! Erről a tündérkerttről, erről a tündérvilágról (értsd: — a letűnt magyar világnak itt felejtett ősberekjét!) még máskor is színesen, szeretettel fog megemlékezni az itt alul nem írott bus életvándor ur.

— Node, pocskáj! Álljunk meg még eladdig is egy pillanatra! Ezt még ki kell adni! Püspökjelöltje is van már a nagy Boeszkai kertnek! Am azért ne ijedezzenek a „kálomisták”, a kék víganós kedves „kis pap” fiúról, Motesiczky Karesiről van szó. Felőle dalolják a kertészbéli kis lányok:

Motesiczky Karesi püspök akar lenni, Félek bizony kérem, nem lesz abból semmi!

— Ha csak át nem ugorja az árkot! — magyarázta jóakaratulag az egyik kertészbéli kis lány.

Mivel pedig Motesiczky Karesi a debreceni piaristák kollegiumában neimesak tanulásban, de tornaszatban is egyik első bajnok volt, biztosra veszem, hogy az ősnemes és szeretett Motesiczky-családból csakugyan kikerül még az a püspök, akire — idővel — még a Boeszkai-kertiek is büszkék lesznek.

— Gyujtogató villám. Balmazújvárosi tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap délután nagy tűz pusztított. A villám belecsapott Csige István házába és felgyújtotta. A ház a többi melléképületekkel és terménynevelőkkel együtt elhamvadt. A kár 6000 korona, melyből csak egy rész térül meg biztosítás útján.

— Vad a halálos ágyon. A Szent-Anna-utca 28. számú házban ma délután öngyilkossági kísérletet követett el Görbe Mária 20 éves eselédleány. Az életunt leány székely származású. Várhelyről való. Marosvásárhelyről került Debrecenbe. Ott szolgált legutoljára és itt négy hónappal ezelőtt a Szent-Anna-utca 28. számú házba állott be egy ott lakó családdhoz. A feltűnő szépségű leány ma délután három órakor bezárkózott a eselédszobába és megmérgezte magát. A

házbeliak segélykiállításaira lettek figyelmissé és az életuntat a mentőkkel beszállították a közkórházba. Elein e nem tudták, hogy a szerencsétlen mivel mérgezte meg magát, de aztán a kórházi orvosok megállapították, hogy ecetesenciát ivott. Az erős mérge sulyos belső sérüléseket okozott ugyannyira, hogy a kórházban csak éther injekciók segítségével tudták eszméltre téríteni az orvosok. Görbe Mária-t Bikfalvy Miklós rendőrbiztos hallgatta ki. Vallomását a rendőrségi jegyzőkönyv így adja vissza:

— Öngyilkossági kísérletem oka az, hogy gazdáim rosszul bántak velem. Négy hónapon keresztül mindig visszatartották havi 13 korona béremet és a legdurvább bánásmódba részesítettek. Többször ott akartam hagyni helyemet, de szolgálatadóm azzal fenyegettek, hogy lezáratnak. Nem tudtam másként menekülni, hát öngyilkosságra gondoltam. Otthon találtam egy üvegben ecetesenciát, melyről éppen gazdámól tudtam, hogy veszedelmes mérge. Az üveg egész tartalmát kiittam, mitől elvesztettem eszméletemet.

A szerencsétlen leány állapota oly sulyos, hogy aligha éri meg a reggelt.

A sámsoni gyilkosság. Tegnap számunkban megírtuk, hogy Hajdúsámszon egyik köresmájában Kaprinyák József legény félholtra verte Szuppor György suhancot. Szuppor a debreceni közkórházban élet és halál közöttlebeg, míg Kaprinyákot a csendőrség bekísérte a debreceni kir. ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró tegnap megindította a vizsgálatot. Dr. Kovács Péter vizsgálóbírósegéd ma hallgatta ki Kaprinyákot, aki tettét beismerte és azt adta elő, hogy régi haragosa volt Szuppor és régi bosszútervét töltötte ki rajta, Kaprinyákot kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezték, amibe megnyugodott. A vizsgálat folyik.

— Öngyilkos napszám. Ma este hat órakor a Beresényi-utca 21. számú házban öngyilkosságot kísérelt meg Csáthy Károly 42 éves napszám; nagy adag marólugót ivott. A mentők részesítették első segélyben és beszállították a közkórházba. Állapota sulyos. Öngyilkosságának oka felől minden vallomást megtagadott.

— Az összes tanintézetekben szükséges legújabb kiadású iskolai könyvek, az igazgatóság által megállapított hivatalos tankönyvjegyzék szerint már kaphatók Csáthy Ferencnél Debrecen legrégibb könyvkereskedésében, Egyház-tér 2. szám alatt.

— Regruták bálja. A regruta-bál rendezése ez uton értesíti a tisztelt tagokat, és mindazokat, akiket érdekel, hogy legközelebbi gyűlését ma este, szerdán a Bethlen-utcai Gyarmati-féle vendéglőben tartja meg. Akik még nem voltak jelen, azoknak megjelenését kéri a rendezőség.

— Porszívógép Debrecenben. Érdekes újításról értesíthetjük közönségünket — Debrecen sz. kir. város világítási vállalata villamos hajtású porszívó-gépet szerzett be, mellyel lakásoknak irodáknak stb. portalanitását vállalja. — Ezen módszer nagy városokban ma már általánosan elterjedt. — A világítási vállalat ezen porszívó-gépet a szükséges személyzettel együtt egy fél-

napra 8 koronáért egy egésznapra 12 koronáért bocsátja a közönségnek rendelkezésére, mely árban a fogyasztott áram már benne foglalatik. Érdeklődőknek a vállalat a porszívó-gép működését bármikor szívesen mutatja be. — Megrendelések a gyárban a vállalat városi üzletében (Piac-utca 81. sz.) elfogadhatnak.

— **Hogy mi az Arany Bika** [Mulató augusztusi műsorának slágere? Istenem, erre nagyon nehéz válaszolni. Hiszen a közönség is a fölött tanakodik minden este, hogy melyiket szeresse, melyiket tapsolja jobban, hangosabban. Ha nem tévedünk, a mostani műsornak mégis Blanche Idael a szenzációja. Az ő tüneményes, szemkápráztató serpentina, vagy az elbűvölő keleti tánca egymagában megéri a nevelésesen csekély belépti díjat, Baumann Károlyt egy egész külön hátsáb illetné meg. A kitűnő komikus csupa új számmal szerepel. De hogy addig le nem engedik a színpadról, míg ráadásul még vagy három, vagy hat régi számát is elő nem adja: az már tradíció az Arany Bika Mulatóban.

— **Az osztálysorsjáték** mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

5000 koronát nyertek: 55386 70071 76186.

2000 koronát nyertek: 29693 60443.

1000 koronát nyertek: 60348 90136 10754

500 koronát nyertek: 680 3435 4148 4194 15653 18579 22217 14993 29881 32483 32984 35404 35648 36060 37783 39037 39575 40621 52066 57367 47802 53721 54179 54933 59220 61281 61797 62003 62702 65027 73865 75943 77513 78476 80573 80665 81327 83780 85699 88391 91354 92122 93359 93913 98886 101860 105364 105390 109759.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Papp István ref. 1 hónapos, Dubroczki Irén g. kath. 2 hónapos, Burai Mátyásné r. kath. 42 éves, Szabó Mihály ref. 79 éves, Szűcs János ref. 1 napos.

— **Csemege akác méz.** 84° eukor tartalommal Váray József kereskedésében Piac-utca, városi új bérház.

— **Virágcsokrok és koszorúk** izlés-e kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek. Piac-utca 28. sz. a.

— **Royal kávéházban** ma és a következő napokon 36-ik Rácz Laci cigánykirály teljes fővárosi zenekarával hangversenyez.

— **Befőzéshez** duplavastag pergament (hólyag) papír kapható Thaisz Arthur papírkereskedésében.

— **Mentze Henrik** áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.

Sebben fejlett kutya fog

A Pasteur-intézet tévedése.

Budapest, augusztus 10.

Röviden már megemlékeztünk Bedi János gyári alkalmazott esetéről, akit egy veszet kutya megharapott. A Pasteur-kórházban a kezében felejtették a kutya fogát s az ember néhány nap múlva, veszettség tünetei között tizenhét órai

Magyar-Lengyel Daltársulat

Számos újonnan szerződött magyar és lengyel tag.

Mától kezdve teljesen új műsorral tartja előadásait az „OTTHON” kávéház udvarkertjében. Sláger számok: Iskovics testvérek és Dessert Klára lengyel duettje, Schneck Regina, a lemergi színház tagjának, lengyel férfi imitátornak fellépte.

Szíves pártfogást kér az **IGAZGATÓSÁG.**

borzalmas kinlódás után az új Szent János-kórházban meghalt.

Az eset részletéről fővárosi tudósítónk ma a következőket jelenti:

Végzetes szórakozottság.

Az elmúlt hétfőn Bedi, akit gyógyultán bocsátottak el a Pasteur intézetből, borzalmas fájdalmakat érzett a bal karján, sajgott a válla is, a kezén pedig egy gennyes kelés támadt. Nem tudta a dolgot mire vélni és egy tiszta vésővel felszurta a kelést, a sebet pedig kikaparta. A sebből egy véres esontdarab került elő. Bedi megmosta a vízvezetéknel s akkor látta, hogy egy jól kifejlett kutya fog, annak az ebnek a foga, amely megharapta.

A sebben lévő fogat ugyanis sem a kispesti, sem a Pasteur-intézetbeli kezelőorvos nem vette észre. A megharapott ember nem tulajdonított különösebb jelentőséget a fog megtalálásának, bekötötte újra a kezét és bizva abban, hogy őt a Pasteur-intézetben beoltották, nem is ment orvoshoz. Azt gondolta, hogy a fájdalmakat, meg a kezelést a sebben maradt idegen test okozta s abban reménykedett, hogy most a fog eltávolítása után a seb majd begyógyul magától is. Ez azonban nem történt meg s Bedi tizennyolc órai rettenetes kinlódás után meghalt.

A bűnügyi följelentés.

A halálát követő napon, szombaton, felesége és Miklós nevű bátyja, aki géplakatos, megjelentek a főkapitányságon és a bűnügyi osztály vezetője, Tóth János kapitány előtt gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt följelentést tettek ismeretlen tettesek ellen. Panaszukat azzal indokolták, hogy Bedi Jánost, mint annyi más embert, akiket veszett kutya harapott meg, ki lehetett volna gyógyítani a bajából beoltás útján és meg lehetett volna menteni az életnek. A beoltás meg is történt ugyan, de a kezelő orvosok bűnös könnyelműséggel elmulasztották a sebet alaposan megvizsgálni és benne felejtették a veszett kutya fogát. Ez azután semlegesítette az oltó folyadékot, tovább inficiálta és Bedi János a beoltás ellenére néhány nappal később megveszett és hatósági, meg kórházi orvosok egybehangzó véleménye szerint veszettségben is halt meg.

SZÍNHÁZ.

A Küry Klári özikeje.

Nyilatkozik maga a művésznő.

„Az erdészleány“ dallamos operettjét lelkes tetszéssel és elismeréssel fogadta a debreceni színházlátogató közönség is — a címszerepben a nagy énekesnőnek és színjátzó művésznőnek, Zilahyné Singhoffer Vilámának igazán mesteri alakításában. A debreceni közönség mindig zsufolt házzal tüntette ki ezen pompás énekes darab előadását, amely most a budapesti Feld színházban, a címszerepben Küry Klárával második jubileumát (52-szer adták elő eddig!) érte meg. Ezen ünnepi alkalomból a bájos művésznőtől, Küry Klárától következő kedves sorokat közlik az „Egyetértés“ vasárnapi képes mellékletén:

Az „Erdészleány“ második jubileumakor nem lehet, hogy a legkedvesebb partnereimről, az én kis özikeimről ne tétessék említés.

Mert tetszik tudni, ez a kis bamba nem szólna ám a világért se, hogy neki is jól esik egy kis elismerés. Sokszor hallottam, hogy az öz szelid állat, de ennyi szelidségről, önzetlenségről fogalmam se volt, úgy hogy hajlandó volnék e szép erény ellenkezőjét önzetlenségnek keresztelni.

Ebben a gyönyörű állapotban semmi irigység, semmi tolakodás, semmi hatásvadászat nincs. (No ez utóbbtól, mint minden vadászattól, meg már épen irtózik.) Amikor ott áll mellettem a színpadon, sose jutna eszébe

— mint már gyakran megesett színésznői életében — hogy előtérbe álljon és elrontsa a jelenésemet. A világért se. Ő azt nem teszi. Meg se mukkan. Legfeljebb körülzárja a festett erdő fáit, bokrait, keres friss füvecskét, csobogó forrásvizet — és amikor látja, hogy mindez csak dekoráció, visszajön hozzám, végighallgatja a nótámat és amikor fölhangzik a taps, bólint a fejével, mintha ő is helyeselné azt, amit a nagyérdemű közönség művel.

A kötelességérzete meg már épen példás. Pontosan ott van a végszavára és végzőre hagyja el a színpadot. De nem azért, hogy odakünn, a színpadok között, üres pletykával, emberszólással tölti az időt. Dehogy! Azt se teszi, hogy direktorhoz menne szerepért. Mert az én kis özikeim nem szerepfaló. Beéri ezzel az eggyel, a mely neki is olyan szép sikert juttatott és a melyet oldalomon még nagyon sokszor fog eljátszhatni.

Nem tudom, más hogyan van az özikeivel, de én borzasztóan szeretem az én öszinte kis partneremet. Valóságos féltém és ha jó az est és a kötelesség és az én kedves budapesti közönségem a színpadra hív, úgy rettegek az éleért, mintka a császár igazán császár volna s mintha a fegyvere, a golyó mind az én kis állatom szívének volna szánva. S meg mentem őt estéről-estére s boldog vagyok, hogy megmenthetem és sose megyek haza anélkül, hogy bucsuzólj ujjra meg ne nézzem őt, a kis özikét, aki nekem tulajdonképen nem is osztrák hanem magyar. Bizony az.

Ha látom, ezembe jut Wörösmarty Mihály Szép Ilonkája, úgy, a hogy mesteri kézzel öntötte bronzba a budai királyi palota szobrászművésze. Mátyás király nyíla fenyegette annak a csodás kis állatnak ártatlan életét és Szép Ilonka, elébe állt s a deli és igazságos Mátyás megkegyelmezett a csöpp kis állatnak.

Ez a jelenet játszódik le esténként a fantáziámban és ahogy felesillan előttem József császár vadászfegyverének villogó csöve, felébred bennem a magyar leány és büszkén és gögösen hiáltottam oda az osztrák császárnak:

— Ne bánsd az özikeimet!

Küry Klára.

* **A debreceni színtársulat Máramaroszigeten.** Megirtuk, hogy Zilahy Gyula kitűnő színtársulata jul. 31-én kezdte meg Máramaroszigeten két hónapos szezonját. A társulat ott is gyönyörű művészi előadásokat produkál, amelyeket teljes mértékben honorál a közönség s zsufolásig megtölti esténként a nagy nézőteret. — Zilahy Gyula szeptember 1-ére tudvalevően több kiváló művészt és művésznőt szerződöttetett a társulathoz. Így Ternyei Lajos helyett Mártonfi Róbertet szerződöttette, aki már meg is kezdte a működését. — Mártonfi a legifjabb színészgárda egyik letehetősebb és legszínpatikusabb tagja Földes Imrének „Hivatalnok urak“ című nagyszerű darabjában Barna Gábor szerepében mutatkozott be a máramaroszigeti közönségnek. — Gyönyörű alakításával, kellemes organumával és szép megjelenésével egyszerre meghódította a szíveket. — Zilahyék Szigeten október 1-ig maradnak és azután megkezdik a debreceni nagy szezont.

Mi az ujság.

Érdekesebb esetek mindenfelől.

Letartóztatások Szerbiában.

Belgrádból táviratozzák: Itteni lapok azt a hírt közlik, hogy a moldvai rendőrfőnököt és pénzügyőri biztost szerb területen letartóztatták. A rendőrfőnök s a pénzügyőri biztos elakartak menekülni, de a határőrség utánuk lőtt. A szerb hatóságok a két foglyot még nem helyezték szabadlábra.

Megölte a cséplőgépet.

Székesfehérvárról táviratozzák: Borzalmas véget ért tegnap egy fiatal földműves legény. A Százhalombattához tartozó Lits-

féle pusztán a cséplőgép mellett dolgozott Sandor. Vigyázatlansága következtében elcsuszott és beleesett a cséplőgép dobjába. A gép fogaskerekei a szerencsétlent egészen összemorzsolták. Pár pernyi kinlódás után meghat.

Havazás Árvaországban.

Alsókubinból táviratozzák: Mig az egész országban kánikulai hőség uralkodik, Árvaországban Ljeszek és Szuchahora vidékek között erős havazás volt. — A hőmérséklet erősen csökkent.

TÁVIRATOK.

Hirek a horvát bán lemondásáról.

Budapest, augusztus 10. A horvát ellenzéki sajtó abból a körülményből, hogy Rauch horvát bán hosszabb szabadságra indul, arra következtet, hogy a bán lemondani készül. Ezt a híresztelést azonban felhivatalosan megeafolják.

Mezőkövesdi mandatum.

Budapest, augusztus 10. Mezőkövesden holnap lesz a választás. A függetlenségi párt hivatalos jelöltje Fekete László, kinek megválasztása bizonyosra vehető, mert Szalay Pál az ellenjelöltje visszalépett.

A svédországi általános sztrájk.

Stockholm, aug. 10. Megkezdődött a szedők és könyvnyomdászok sztrájkja egész Svédországban egyes kis helyeknek kivételével. A göteborgi nagy ujságok mindazonáltal naponként megfogják jelenni, bár kisebb terjedelemben. Stockholmban a közúti vasuti forgalom este teljesen megszűnt. A kocsiszineknel nagy néptömeg gyűlt össze, zavargások és tüntetések azonban nem történtek. Norköppingben több ezer sztrájkoló munkás gyűlést tartott, melyen Branting radikális szociális képviselő az általános sztrájk-ról beszélt.

Lezuhant léghajó.

Páris, augusztus 10. Zommer léghajós, ki a múlt napokban megjavította a röpülés világrekordját, ma újabb kísérleti útjában lezuhant. A gép összetört. A léghajós sértetlen maradt.

Közzgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 10.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Tartott irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba 10-15 fillérel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab 10 fillérel olcsóbb, a többi nyugodt. Idő: meleg.

Buza októberre	13:57—58
Buza áprilisra	13:73—74
Rozs októberre	9:74—75
Zab októberre	7:52—53
Tengeri júliusra	0:00—00
Tengeri augusztusra	7:59—61
Tengeri májusra	6:98—99
Repece augusztusra	13:80—90

Idegenek Debreczenben

— augusztus 9. —

Az Arany Bika szállodában: Nagy Valér altábornagy Budapest. — Dezső K. alezredes Budapest. — Szereda József számv. száz. Budapest. — Bogzsa Pál hadb. száz. Kassa. — Dr. Füredi Elemér hadnagy Török-szentmiklós. — Drács Pál hadnagy Zilah. — Heissler is Engl. tart. hadnagy Szabadka. — Kaiser Hugó hadnagy Pozsony. — Dr. Papp Gyula hadnagy Sziszek. — Ujfalussy Sándor áll. hivatalnok Tetétlen. — Szunyogh Márton földbirtokos Fehértó. — Brázay Zoltán orsz. képvis. Pellérd. — Mr. Hilát B. C. magánzó London. — Mr. Abbott H. V. magánzó London. — Dr. D'Arsey és kísérete egyet. tudor Chicágó. — Özv. Kállay Clementine fölbirt. Farkasháza. — Hauk Ernő m. kir. hivatalnok Budapest. — Bernáth Sándor gyógyszerész Derecske. — Dr. Török Károly kir. törv. jegyző Budapest. — Ludányi Bay Ilona nagybirt. Budapest. — Fhoman Ig. és neje kereskedő Berlin. — Brauner J. keresk. utazó Wien. — Szondy Géza utazó Budapest. — Lindenfeld S. utazó Wien.

A Royal-szállodában: Istók János szobrász Budapest. — Sipos Lajos bankár Miskolc. — Stamberger Lajos utazó Budapest. — Glancz S. földbirtokos Minov. — Kovács Sándor utazó Budapest. — Ferenczy Géza utazó Budapest. — Ujházi A. művész Budapest. — Bácskai Géza tanár Csikszentreda. — Mikolay Lajos gyáros Budapest. — Gönczy és Helyes kereskedők Régvár. — Buta Andor m. fogalmazó Budapest. — Homonnay Homolay Elemér hadnagy Nagybony. — Gömör Sándor kereskedő Budapest. — Braun Hugó kereskedő Bécs. — Dr. Bodáneczky Hugó ügyvéd Kolozsvár. — Friedmann Gergely utazó Budapest. — Hecht Miksa kárbeszlő Budapest. — Dobsa Elek bankpénztárnok Budapest. — Brand Lajos cukorgyári igazgató Hatvan. — Frank Mór kocsigyáros Ujvidék. — Klein Szilárd utazó Budapest. — Benkő Lajos kereskedő N. Igmand. — Kelemen Elek földbirtokos Szilágyosmlyó. — Friedlieker N. kereskedő Nyiregyháza. — Nágel Alajos utazó Budapest. — Gelencsér György gazdálkodó Ér-Körtvélyes. — Binda Arnold bankpénztárnok Budapest. — Deutsch Hugó utazó Budapest. — Serls testvérek kereskedők Koloméa Galicia. — Schay József hadnagy Srejava. — Beszevitsné és lánya Poroszló.

Az „Angol királyné” szállodában: Mihály József hadnagy Budapest. — Józsa Gyula hadnagy Budapest. — Rázsó, Puskás és Szabó hadnagyok Budapest. Probla Etel színésznő Budapest. — Tinsó Sándor kir. jegyző Berettyó-ujfalu. — Unnyi Géza honvéd hadnagy Nádudvar. — Kovács Alajos hadnagy Budapest. — Szabó Szerén földbirtokos Székelyhid. — Kovács Géza joghallgató Kecskemét. Gazi Ella színésznő Budapest.

A
BORSOS-féle
HAJSZESZ a

legjobb hajnövesztő és haj-
ápoló szer. **Használja a**
HAJSZESZ. Megszünteti a hajhullást, a
hajvégek megtöredezését. **NŐT-**
TETI A HAJÁT és nem változ-
tatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

DEBRECZEN.

Az „URANUS” mai műsora.

A kis Scherlock Holmes tegnap este telt házat vonzott az Uranusba, de nemcsak ez a szenzációs kép volt a vonzerő, hanem az egész műsor, mert általánosan el van ismervé, hogy az Uranus színház napról-napra a kinematografia legújabb és magas színvonalon álló produktumait hozza színre.

Igen vidám hangulatot keltett az a három kitűnő bohózat-ujdonság, mely a mai műsor startja. Az egész előadás tartama alatt maga (az igazgató tulajdonos) Suchán tartott magyarázatot és ezentul mindig ő fogja az előadást magyarázattal ellátni.

Az elite műsor, melyet még csak ma mutatnak be s a legmélegebben ajánlunk megtekinteni, a következő:

1. **Rizsaratás Olaszthonban.** (Természeti fölvetel.)
2. **Tragikus farsang.** (Színes életkép.)
3. **Női szabadság.** (Bohózat.)
4. **Francia hadgyakorlatok.** (Katonai, természeti fölvetel.)
5. **Miss Maggi imádói.** (Kitűnő bohózat.)
6. **A kis Scherlock Holmes.** (Szenzációs ujdonság.)
7. **Ugy, mint a mama.** (Pompás bohózat.)

Műsorváltozás fenntartva.

Helyárak mint rendszeren. Kedvezményes áru jegyek érvényesek.

Előadások kezdete este pontosan 8 órakor, folytonos bemenettel.

14 villamos szellőztető.

Ha olesón és kellemesen akar szórakozni, nézze meg az Uranus mai új műsorát!

Előkészületben:
Másodsor! **2 napig!** Másodsor!
NAPOLEON.
A végzet embere.

Bleriot átkelése repülőgépjével a La Manche esatornán.

Az utólérhető len Vecsei, híres hasbeszélő vendégszereplése pompás műsorával.

A kezemet adom rá,

hogy Ön igen nagy üzle-
tet fog csinálni, ha fel-
használja a

„DEBRECZEN”

bármely hirdetési rovatát, Lapun-
kat nap-nap után **TÖBB EZER**
EMBER OLVASSA, az ügyes rek-
lamnak tehát biztos sikere van.

Hirdetések szövegezését kívá-
natra díjtalanul elvállalja a ki-
adóhivatal, csak kérje a
412. sz. telefont.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

Mikép juthatott a hálószobába, miután az ajtók zárva voltak és az orvosok magukkal vitték a kulcsokat? Csak egy ajtó volt, melynek kulcsát Gale ur nem kaphatta meg; a hálószobából az olvasó szobába vezető ajtónak hiányzó kulcsát. Mert tudva van, hogy e kulcs hiányzott. Ellopatott-e? És Dexter volt-e a tolvaj?

Az őrt álló emberek mellett tán elosonhatott, míg azok elaludtak; vagy pedig a folyosón juthatott keresztül egy vigyázatlan perében, midőn az őrk felváltattak. De miképp juthatott a hálószobába, ha nem az olvasó szoba zárt ajtaján keresztül? Nála kellett a kulcsnak lennie. És kell, hogy még hetekkel Macallan Eustacéné halála előtt e kulcsnak birtokába helyezte legyen magát! Midőn a hó hetedikén a betegápolónő először Gleninchre érkezett, tanuvalómásának jelentése szerint, a kulcs akkoriban már hiányzott!

Mily következtetésre utaltak ezen fel-
fedezések és elmélgedések?

Legyőzhetetlen felháborodásának egy vigyázatlan perében, öntudatlanul kezembe adta-e Dexter a titok kulcsát? Azon hiányzó kulcs volt-e a kiindulási pont, melyre a gleninch mérgezés rejtélye volna visszavezetendő?

Harmadszor is visszaültem íróasztalomhoz. Az egyedüli személy, kire e kérdésre való feleletet rábízhattam, Playmore ur volt. Gondosan és teljesen számot adtam neki a történetekről. Kértem, boosássa meg azon keletlen modort, mellyel szívesen felajánlott tanácsát fogadtam. És előre megígértem, hogy semmit sem teendek ezentul, azon új tényállással szemben, melyre most érődtek a viszonyok, mielőtt véleményét és tanácsát nem hallottam volna.

Az évszakhoz képest a nap szép volt; s egy kis egészséges mozgás tekintetéből, melyre a reggeli meglepetések és foglalkozások után nagy szükségem volt, magam vittem el a postára a Playmore urnak szánt levelet.

A villába visszatérve, tudtomra adatott, hogy ismét látogató vár reám; most ez egyszer azonban civilizált látogató, ki nevét is megmondta:

Anyósom volt: Macallanné.

XXXVII. FEJEZET.

A betegágnál.

Még mielőtt egy szót szólhatott volna, anyósom arcából rögtön láttam, hogy rossz hírt hoz.

— Eustace? — mondtam.

Egy tekintettel válaszolt.

— Hadd haljam egyszerre s egészen! — kiálték. — Minden elvisehetek, csak e kételyt nem.

Macallanné felemelte kezét és egy sürgönyt mutatott, mit eddig ruhája redőiben rejtett.

— Számíthatok bátorságodra és lelki erődre! — mondá. — Véled szemben, gyermekem, nincs szükség ürügyekre. Olvasd el ezt.

Elolvastam a sürgönyt. Egy tábori kórház főorvosától jött és Spanyolország egyik északi falujából volt címezve.

„Eustace ur komolyan megsebesült egy kis összeütközés alatt. Eddig nincs veszély. Minden tekintetben gondját viselik. Várjon egy második sürgönyre

Elfordultam s amennyire lehetett, erősen viseltem a kint, mely e szavak olvasására keresztüljárta szívemet. Azt hittem, tudom, mily végtelenül szeretem. De soha sem tudtam ezen peréig.

Anyósom karjaiba zárt és gyöngéden átölelve tartott. Elég jól ismert már, hogy e perében nem beszélt hozzám.

Erőmet összeszedve, a sürgöny utolsó mondatára mutattam

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy
 Debreczen.
 Kistemplom-bazár.

Mosó kelme ujdonságok!!
 Zefir, Batist, Ottomán-
 vászon, Kreton, Voile
 de laine
 óriási raktára!!

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLA-
 TOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vesé, hólyag és
 belbántalmaknál vala-
 mint asthma, bronchiale,
 köszvény és húgysavas
 diathesis eseteiben.*

Debreczenben kapható:
KONTSEK GÉZA
 fűszer- és csemege kereskedésében
 DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Villamos világítást

lakások, üzletek és egyéb helyisé-
 gek részére, malmok, gyák, kas-
 télyok saját füzemű berendezéseket,
 dynamo-motor szellőztető, telefon,
 szobacsengő berendezéseket hely-
 ben és vidéken a legnagyobb szak-
 értelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Plac-u. 77.
 Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolf-
 ram lámpa gyári raktára. Leg-
 olcsóbb bevásárlási forrás.

Villamos világítást,

telefonok, villamos esengők
 berendezését, javítását, évi
 jókarban tartását, úgy hely-
 ben, mint vidéken legjobb
 anyaggal, legolcsóbban esz-
 közöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és
 villamos-szerelési vállalat. — Csillárok,
 ivilámpák, villamos motorok, szellőzte-
 tők, dinamok állandó nagy választékban.
 Raktáron tartom a legjobb gyártmányu
 Wolfram és Osmium égőket.

272. szv. szám.
 1909.

Debreceni m. kir. állami ménitelep-parancsnokság.

Árlejtési hirdetmény.

A debreceni m. kir. állami ménitelep eperjesi, debreceni, turja-
 remetei, rimaszombati és jászberényi osztályaiban elhelyezett katonai
 legénység és ménállomány részére 1909. év november hó 1-től 1910. évi
 október hó végéig szükségelendő kenyér, zab, széna, alomszalma és
 tűzifa biztosítása iránt a debreceni m. kir. állami ménitelep számvevő
 irodájában 1909. évi augusztus hó 26-án, délelőtt 10 órakor írásbeli
 zárt ajánlati árlejtés fog megtartatni.

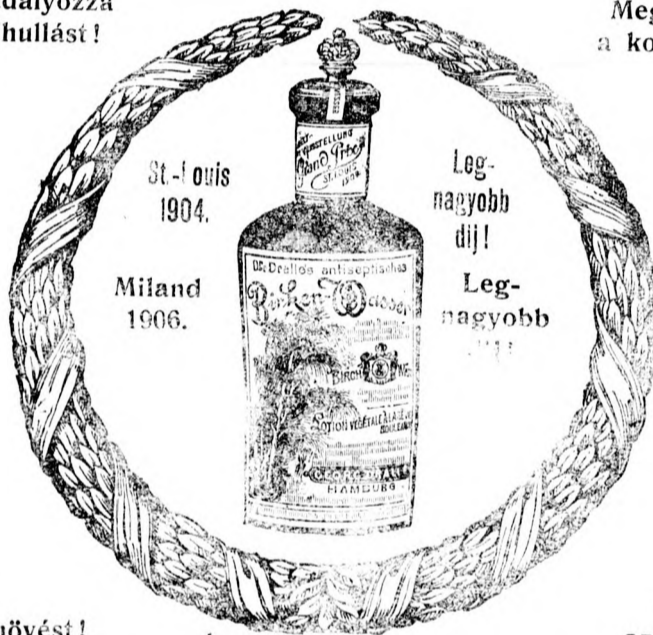
A takarmányszükségletre megjegyeztetik, hogy a termelők nemcsak
 az egész mennyiségre, hanem 100 métermázsára is tehetnek ajánlatot.
 Egyenlő ajánlatok esetén a gazdák és gazdasági szövetkezetek ajánlatai
 előnyben részesülnek.

A közelebbi szállítási feltételek a debreceni m. kir. állami ménitelep
 számvevő irodájában megtudhatók, ahol a szállítási feltételek füzete is
 betekinthező, és ahonnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetik.
 Debrecen, 1909. évi július hó 1-én.

Debreceni m. kir. állami ménitelep-
 parancsnokság.

Megakadályozza
 a hajhullást!

Megakadályozza
 a korpaképződést!

Erősíti
 a hajnövést!

Éleszti
 az idegeket!

DR. DRALLE NYIRFA-HAJVIZE

a legnemesebb és legtermészetesebb fej- és hajviz.

DRALLE GYÖRGY, HAMBURG.

Nagybani raktár Ausztria-Magyar
 ország részére:

M. Hoffmann & Co., Tetschen a. d. E.

Legrégibb épületüvegezési és képeretkezési vállalata

Blattner Gyula

Telefon 468. sz.

Főtér 69., Megyeházzal szemben.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok
 beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok minden-
 nemü üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás,
 jutányos árak. Költségvetések
 kívánatra díjtalanul. Állandó
 nagy raktár mindennemü kész
 ablakokban, ugyszintén képeretekben, stb.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbéli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debrecen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.**
- Ha lakást keres — ott talál.**
- Ha alkalmazást keres — ott talál.**
- Ha társat keres — ott talál.**
- Ha oktatást keres — ott talál.**
- Ha butort keres — ott talál.**
- Ha hangszert keres — ott talál.**

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „D. I.”, „Palikám”, „Göröngyös utak”, „Jövő”, jeligére.

Föltétlen tisztességes és művelt urileány előkelő földbirtokos ismeretségét keresi. Teljes című leveleket „Aphrodite” jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

Előkelő családi körülményelnél fogva kényes helyzetű, modern leány, teljesen korrekt fiatalember ismeretségét keresi. Teljes névvel aláírt leveleket „Csak négy szem közt” jeligére a kiadóba kérék.

Borotvált arcu fiatalember kéri attól a bájós vöröshajú menyecskétől, akit most esztörtökön a kisvasut nagyerdei állomásánál diszkrétan e lap apróhirdetéseire figyelmeztetett, hogy az ismeretség lehetséges-e. Levelet „Csupaszszájú Apolló” jeligére a redakcióba kérék!

Melyik nemes szívű hölgy adna meleg otthont egy ifju vérű és hálás szívű önkéntesnek, szeptember 17-ig. Levelet „Csak párosan szép az élet” jeligére a kiadóba!

Középkorú, jólelkű, házias, művelt hölgygel, kinek vagyona is van, házasságra lépne keresztyén, 26 éves üzletember. Névvel ellátott komoly leveleket „Nyárutó” jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

Ajánlat.

A legjobb ízű aromás pörkölt kávé Fél-egyháznál kapható. Villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

Rugós, négykerékű, együléses kocsis, jó állapotban, egy lóra megvételre. Ajánlatok „Kocsi” jeligére Hosszupályiba.

Használjon „ODOL” szájvizet, minden gyógyszerárban kapható.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

A csépléshez szükséges gépszijak I. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Mosókélme újdonságok óriási raktára Donogán és Somossynál.

Pall-pali-palikám, kapható Csáthy Ferencnél zongorára 1 kor. 80 fill.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Blatner Gyulánál főtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Gyöngyvirág Crème kapható Mihalovits Jenő gyógyszerárban.

Kereslet.

Társ vagy társnő kerestetik egy vegyeszeti és technikai vállalatához, 1000 korona tőkével, havi 150 korona haszon és a tőke biztosított. Ajánlatokat „D. I.” jeligére a kiadóhivatal továbbítja.

Árva leány, feltétlenül tisztességes, azonnali alkalmazást és igazi otthont nyerhet — mint minden — keresztyén uri családnál. Cim a kiadóban.

Ügyes elárúsító kerestetik egy Degenfeld-téri hentessátorba, azonnali felvételre. Cim a kiadóban.

Előkelő helybelli üzletbe pénztárnok kisasszony felvétetik szeptember 1-ére. Jó irással bírók és könyvelésben jártas előnyben részesül. Cim a kiadóban.

Négy középiskolát végzett fiú tanulónak felvétetik, Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe.

Jókarban levő használt kerékpárt keresek középszertért. Cim a kiadóban.

Eladás.

Hatvan-utca 61. számú ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

Egy jókarban levő zongora eladó. Cim a kiadóban.

Egy kávémérés kiföldével együtt más vállalat miatt eladó. Cim: Bádogos-u. 2.

Érmelléki hegyi bor, nagymennyiségben eladó. Csapó-u. 27.

Bihar-Diószegen közel a vasúthoz, 6 hold bőtermő szőlő teljes berendezéssel, pince és egyéb mellékkel eladó, bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában.

Boros hordók minden nagyságban báró Györfly Miklósnál kaphatók Nap-u. 14.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme és szörme-festő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőket létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy céget — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, diszít és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárúk, szörmek stb.ik vegytisztítását és festését. **Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

VÁSZONÁRU

fehérneműek, valamint sifonok és paplanlepedő vásznak, virágos és csilkos csinvattok, damaszt étkező- és aszur kávé terítékek, damaszt- és frottír törülközők, törülközők és nankingok, valamint kész női fehérneműek és paplanok **legolcsóbbszabottárban.**

Nőruha divatvásznakból mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. 1.

Alapított 1842. évben.

„Gyöngyvirág Crème”

az arckréme gyöngyel Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Simává, fehérre s üdévé teszi az arcbőrt!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. **A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz.** Egy tégely ára egy korona. Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerárban. **DEBRECEN.**

A cséplés kezdetén

ajánlok: gépolajzókat, tömitéseket, **I. rendű gépsziját.**

buzaminóság mérő és egyéb mérlegeket, általában minden gépészeti cikket

Sesztina Lajos

vaskereskedése **DEBRECEN** 23 Piac-utca 23. szám alatt.

— Akar Ön eredményesen hirdetni?
— Kérje a 412. számú telefont!